

je obraćenje karakteristična savremena apologija katoličke Crkve, te će vrlo pobudno djelovati, osobito kao primjer za današnji mlađi intelektualni naraštaj.

Kalt Dr. Édmund, Biblische Archäologie, 2. vermehrte Auflage. Mit 23 Bildern auf 8 Tafeln. 8° (XII u. 148 S.) Freiburg im Breisgau 1934, Herder. Broš. 2,70 M; plat. vez 3,80 M.

U biblijskoj literaturi poznati pisac, dr. Kalt, profesor biblijske struke na bogoslovskom učilištu u Mainzu, priredio je evo već 2. izdanje priručnika za biblijsku arheologiju. Ovo je izdanje biblijskog arheološkog priručnika kao i prvo namijenjeno praktičnoj svrsi, naime za potrebe bogoslovskih slušača. Opsežni priručnik biblijske arheologije, kao na pr. od Kortleitnera, iako je mnogo potpuniji, ipak za prosječne prilike bogoslovskih slušača nije tako praktičan.

Nije potrebno isticati, kako je poznavanje biblijske arheologije, barem u najglavnijim crtama, danas od velike potrebe za ispravno razumijevanje i izlaganje teksta Sv. Pisma. Biblijska arheologija je u današnje vrijeme tim važnija pomoćna bogoslovska nauka, što upravo mnogobrojna novija arheološka otkrića vanredno mnogo doprinose znanosti za potvrdu svih onih historijskih događaja i prilika, o kojima nam govori Sv. Pismo staroga ili novoga zavjeta. Pisac je kod ovog izdanja u tom pogledu uzeo u obzir najnovije naučne rezultate biblijskih arheoloških otkrića.

S obzirom na razdiobu pisac slijedi uobičajeni sistem: a) u uvodu pojam bibl. arheologije, izvori, povijest, pregled literature; b) geografske i klimatske prilike Palestine, fauna i flora; c) stanovništvo Palestine; d) privatni život: hrana, odijelo, stan, obiteljske prilike i privreda Izraelaca; e) politički život: ustav, juridički propisi, obrambena snaga, stranačka podjela žiteljstva. f) vjerske prilike i bogoštovni propisi: o bogoštovnim mjestima, osobama, činima i o svetkovinama. Na svršetku dodane su i ilustracije.

S obzirom na pojediniosti primjećujemo, da bi u poglavlju o fauni i flori, gdje se pisac zadovoljava tek generalnim nabrojanjem najvažnijih reprezentanata biljnog i životinjskog carstva Palestine, bilo poželjno da se spomene alegorijsko značenje pojedinih biljaka i životinja, ili poređenje, što dolaze u Sv. Pismu.

U poglavlju o stranačkoj podjeli žiteljstva bilo bi dobro, da je spomenuo i carinike, iako oni nisu bili neka posebna stranka, nego jedan izraziti stalež, da se može razumjeti njihov položaj u tadanjem društvu.

Kako je i razumljivo, u ovakvom manualnom kompendiju nije moguće upuštati se u rješavanje visećih problema biblijske arheologije. Tako n. pr. kad tumači zračenje »Urim« i »Tummim«, usvaja mišljenje da znači: »svijetlo« i »pravo«, kao najvjerojatnije. Priručnik navodi dosta obilnu literaturu za pojedina specijalna pitanja i na svršetku abecedni registar, što odgovara naučnom karakteru i praktičnoj upotrebi priručnika.

U cijelosti priručnik će moći vrlo uspješno upotrebljavati slušači bogoslovlja, da po njem dobiju pregledni pogled u biblijsku arheologiju, a na nekim mjestima moći će nedostatke lako popuniti iz specijalnih monografija ili predavanjem stručnog nastavnika

Dr. J. Oberški

Što je Papa Hrvatima? O tome je napisao kratku, ali veoma iscrpivu radnju Dr Ferdo Rožić, te je upravo izašla kao najnoviji svezak jeronimskih knjižica po jedan dinar u nakladi »Jeronimskog Svijetla«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

Samo nekoliko podnaslova iz te knjižice neka pokaže koliko je ona sadržajem svakome potrebna, a obradom savremena i nova. U radnji se govori kako je Papa pravedno i prijateljski postupao prema Hrvatima u pitanju Rijeke, Međumurja, Istre, Zagrebačke Nadbiskupije i dr. Pitanje glagolice obradeno je u zasebnom odjeljku. U brzom, a iscrpnom prijegledu pokazana je trajna veza s Nasljednicima Kristovim od preko tisuću godina. Nijesu izostavljena ni neka pitanja, o koje se naročito spotiču neprijatelji Papinstva (na pr. Papa-Talijan).

Iako knjiga nije pisana polemički-borbeno, i možda baš zato, ona će biti odgovor na brošure, koje se s izvjesnih strana bacaju u svijet. U jednoj takovoj brošuri prikazan je Papa tendenciozno kao neprijatelj Hrvata. Upozoreni na tu osvađu naš preč. Episkopat je zaželio da Društvo sv. Jeronima izda knjigu o Papinstvu. S ovom brošuricom iz vrsnog pera Dr Rožićeva, izvršen je povjereni mandat.

Ova knjižica, kao i sve druge (iz zbirke Jeronimskog Svijetla) treba da se u narodu šire u što većim količinama. One redom daju također najizvorniju građu za predavanja i tumačenja i obradbu u raznim prosvjetnim, onladinskim i vjerskim udruženjima i bratovštinama, pa i za najširu usmenu pouku vjernom puku.

Jordan Jovkov: Žetelac roman iz bugarskog seljačkog života, izašao je ovih dana u prijevodu dra Ivana Esiha među izdanjima Knjižnice Dobrih Romana. Djela su iz bugarske književnosti nažalost malo poznata kod nas, pa izdanje ovog romana zaslužuje to veću pažnju. U njem je na neobično snažan način prikazan seljački život te je ovo jedan od najljepših seljačkih romana, što su se u posljednje doba uopće pojavili u slavenskim književnostima. Ovo je u isto vrijeme prvo veliko djelo kojim suvremeni bugarski književnik Jovkov dolazi pred našu čitalačku javnost. Knjiga stoji u knjižarskoj prodaji 30.— dinara, uvezano 40.— dinara.

Dr. Ivan Esih: Pregled bugarske književnosti. Kao posebno izdanje Knjižnice Dobrih Romana izašla je knjižica, u kojoj je prikazana ukratko povijest bugarske književnosti s karakteristikama pojedinih važnijih bugarskih književnika sve do najnovijega doba. Ta je knjižica osobito danas vrlo aktualna, gdje je opće nastojanje za međusobno upoznavanje između nas i Bugara. Cijena je knjižici 6.— Din., a dobiva se u svim knjižarama ili kod uprave Knjižnice Dobrih Romana (Zagreb, trg. kralja Tomislava 21)